

KRUCJATY A MUZYKA W PÓŻNOŚREDNIOWIECZNEJ I WCZESNONOWOŻYTNEJ EUROPIE, 1453-1683

Podczas gdy większość ludzi uważa krucjaty za ciąg wojen religijnych o podbój Ziemi Świętej, mających miejsce w latach 1095-1291, historycy obecnie przyjmują taką definicję krucjat, która obejmuje również późniejsze przedsięwzięcia militarne z okresu późnego średniowiecza i wczesnego nowożytności. W latach 1453-1683 Imperium Osmańskie uważane było za głównego oponenta wypraw krzyżowych, a przesłanie krucjat stanowiło część szeroko zakrojonej propagandy w całej Europie, obejmującej również dzieła sztuki. Mimo że historycy i badacze krucjat uwzględniali w swoich rozważaniach sposób przedstawiania krucjat w sztukach wizualnych i literaturze, strona muzyczna była zasadniczo ignorowana. Jednocześnie muzykolodzy dawali pierwszeństwo badaniom nad muzyką w tradycyjnym okresie krucjat i nie brali pod uwagę tego, w jaki sposób historycy interpretowali późniejsze wyprawy.

Głównym celem projektu „Krucjaty a muzyka” jest opracowanie pierwszego kompleksowego studium, integrującego retorykę krucjat z kulturą muzyczną późnośredniowiecznej i wczesnonowożytnej Europy. Koncentrując się na krucjatach przeciwko Imperium Osmańskiemu, projekt będzie szczegółowo opisywał w jaki sposób muzyka wpływała na przekonania dotyczące Turków, sławiła zwycięstwa militarne i promowała wyprawy krzyżowe wśród różnych warstw społecznych. Pod względem chronologicznym projekt skupi się na okresie od 1453 roku, daty upadku Konstantynopola, do 1683 roku, kiedy zwycięstwo obozu europejskiego w bitwie pod Wiedniem, pod dowództwem polskiego króla Jana III Sobieskiego, odwróciło losy ekspansji terytorialnej Osmanów w Europie.

Projekt obejmie szeroki obszar geograficzny, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów uznawanych za ważne w historii krucjat, zarówno ze względu na bliskość pól bitewnych, jak i ich znaczenie w kształtowaniu propagandy krucjatorskiej. Szczególna uwaga zostanie poświęcona regionom Europy Środkowej, takim jak obecne Czechy, Polska i Węgry, często marginalizowanych przez badaczy krucjat, a także muzykologów.

Przyjmując interdyscyplinarne podejście łączące perspektywy muzykologiczne i historyczne, projekt „Krucjaty a muzyka” będzie obejmował następujące zadania:

- i. Weryfikacja hipotezy o wykorzystaniu melodii *L'homme armé* jako ponadlokalnego odniesienia do krucjat, sławiącego członków warstwy arystokratycznej uczestniczących w wyprawach krzyżowych;
- ii. Analiza wybranych studiów przypadku z korpusu świeckich utworów muzycznych, odnoszących się do kontekstów arystokratycznych i popularnych (włoski madrygał i *Türkenlieder*);
- iii. Analiza wykorzystania muzyki w obrzędach i celebracjach zwycięskich krucjat;
- iv. Ocena wpływu antytureckich stereotypów na muzykę;
- v. Informowanie o wynikach badań i ich rozpowszechnianie wśród odbiorców reprezentujących środowisko naukowe i pozanaukowe.

Projekt „Krucjaty a muzyka” będzie pierwszą w historii próbą wszechstronnego zbadania, w jaki sposób muzyka stała się częścią późnośredniowiecznej i wczesnonowożytnej retoryki kulturowej krucjat w Europie. Pozwoli to na lepsze zrozumienie krucjat jako zjawiska, które wywarło głęboki wpływ na życie kulturalne oraz ich wpływu na historię muzyki. Co więcej, skupienie się na środkowoeuropejskiej kulturze muzycznej, a także na patronacie kobiet, przyczyni się do przekształcenia naszej wiedzy na temat średniowiecznej i wczesnonowożytnej historii muzyki i uwolnienia jej od narracji głównego nurtu.